

SZERKESZTIK:

Dr. HUBAY KÁROLY, KESZLER JÓZSEF, SCHÜTZ MIKSA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Évenként 20 ív zeneműlellyel; több arckép- és képzőművészeti melléklettel.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Váci-utca 3. sz.

TARTALOM.

IRODALOM: PULSZKY FERENCZ: *Nordau Miksa könyve.* — Irodalmi hírek.
 ZENE: S. MR.: *A Dávidfrigyűrsak.* — A. P.: *Massenet »Herodiadea-ja.* — Zenészet hírek.
 SZÍNHÁZ: R. F.: *A hét története.* — Színházi hírek.
 KÉPZŐMŰVÉSZET: HEKSCH SÁNDOR F.: *A bécsi műegyetem térlata.* — *Az országos ötvös-mű-kiállítás megnyitása.* — Képzőművészeti hírek.

NORDAU MIKSA KÖNYVE.

Die conventionellen Lügen der Kulturmenscheit, von MAX NORDAU. Leipzig, Schlicke, 1884.

A sajtószabadság, melyhez annyira hozzászoktunk, s mely most Oroszországon kívül egész Európában alaptörvényné vált, nem oly régi intézmény a kontinensen, mint Angolországban, hol minden visszaesés, a censura, vagy valamely könyvnek eltűlése a lehetetlenségekhez tartozik. Németországban 1848 előtt elvben fennállott ugyan a sajtószabadság, hanem csak oly könyvekre nézve, melyek hűsz ívvel vastagabbak voltak; azt tartották akkor, hogy vaskos kötet nem lehet veszedelmes, már ára is kizárja azt az alsóbb osztályok köréből; veszedelmesnek csak a röpiratokat és hírlapokat tartották, melyek mindennap megújítják támadásaikat a fennálló rend ellen. Ezekre terjedt ki a censura elég szigorúan, míg vastag kötetekben szabad volt megbírálni az embereket és intézményeket. Ausztriában és hazánkban szigorúbb volt a sajtóbírálat, nem is nyomattak itt az ugynevezett veszedelmes könyvek, de a külföldről folyvást becsempésztek mindazokat, melyek az állami rendőrség által a tiltott könyvek sorába tették, s melyekre nézve ki volt adva a rendelet, hogy a határon s a könyvtárosoknál koboztassanak el, minek következtése természetesen az volt, hogy mindenki olvasni akarta azt, mit a kormány eltűlt. Ily munkák találják a legnagyobb elterjedést, a könyvtárosok ezeken nyertek legtöbbet. Ujabb időben a könyvek eltűlése kijött a divatból, a rendőrség is megtanulta, hogy a tilalom a könyvnek leghatályosabb reklámja, s a helyett hogy azt elfojtáná, nagyobb elterjedését eszközöli.

Ujabb időben nem is hallottunk könyvtalalomról, csak a pápa udvaránál áll még fenn az Index librorum prohibitorum; azért szintén meglepett, midőn a hírlapokban olvastuk,

hogy Bécsben Nordau urnak »a kulturemberiség elfogadott hazugságait« csakugyan eltűltak. Nordau, a mennyire emlékezünk, magyarországi születésű, itt élt egy ideig Budapesten, mint a Lloyd tárczaírója; azután Párisba ment, beutazta Európát az Alhambrától a Kremlig, s szellemes észrevételeit ki is adta hat kötetben; most azonban sokkal komolyabb munkába fogott, mert azon igényvel lép fel, hogy a modern művelődés magaslatán álló emberek többségének nézetét adja elő, kiknek nincsen elég bátorságuk színt vallani, meggyőződésükért helyt állani, tetteiket érzelmeikkel egyhangzóba hozni. Ezután tárgyalja az ellentétet, melyben a tudomány régi institutióinkkal áll, s ebben találja az általános elégedetlenségnek okát s magyarázatát; először is megtámadja a papságot, aztán az arisztokrátiát, ámbar Darwin elméletje szerint ennek jogosultságát teljesen elismeri, sőt a születési arisztokrátiának szószólója lesz, a forradalmi jelszavak közt elfogadja a szabadságot, s eszményként a testvériséget, de az egyenlőséget nem tartja létezőnek, sőt a társadalmi egyenlőséget általában lehetetlennek. Ugy mint Miklós cár, ki azt mondta, hogy érti az abszolutizmust és érti a köztársaságot, de nem érti semmiképpen az alkotmányos monarchiát, Nordau is éles bonczkés alá veszi a parlamentarizmust, s nem lát egyebet benne, mint hazugságot és csalást, mely hol a nemzetet, hol a királyt nullázza ki, de azért még sem tartja a köztársaságot mentő intézménynek, szerinte ez is Európában nem egyéb, mint álarcos monarchia, sőt intézményeiknél fogva az európai civilizációt nem is tartja még alkalmasnak a köztársaságra. Külön czikkben kikéli rendőri intézményeink és a fiscalismus ellen, mely az egyének jólétét feláldozza az államnak, s kimutatja, hogy az állam mindenhatósága, a hivatalnokok folytonos szaporítása által végtelen irással, kimutatással, rendszabályozással és zaklatással elkeseríti az emberek életét, mióta az adórendszerek vezérelve nem az adófizetők, hanem az adószedők kényelme; szóval az európai intézmények ezen nyílt sebéit ügyesen tárja fel előttünk. A militarizmussal nem foglalkozik tüzetesen, ezt csak mellékesen érinti, de annál élesebben fejtegeti a munkáskérdést, melyet azonban alaposan nem tanulmányozott. Nemzetgazdasági tanulmányainak hiánya s hírlapírói felületessége itt tűnik fel legvilágosabban; elismeri az egyéni vagyon szükségességét, elítéli a communismust bármily formájában, de a mellett mégis azon utópiában keresi a jövőnek üdvességét, hogy az örököséget el akarja törölni úgy, hogy az állam legyen az egyetlen birtokos, s minden ember csak haszonbérlet, a mi a socialismusnak csakugyan legbadaarabb formája. Szól

még a házassági hazugságról is, s a journalistikáról, s a közvéleményről; az önzésben ismeri jelen korunk betegségének okát, s helyébe a solidaritást látja álmaiban, mint a jövőnek felmentő alapelvét, mely az emberiség sebeit ki fogja gyógyítani. Ez fogja, nézete szerint, a vagyonelosztás legkiáltóbb igazságtalanságait annyiban kiegyenlíteni, hogy mindenkinek, a ki művelődésképes és munkaképes, a művelődés és a mindennapi kenyér biztosítottassék. »A küzdelem a létért oly soká fog tartani, mint az élet maga; ez lesz mindig minden kifejlődés és tökéletesedés rugója, hanem szelidebb alakot fog ölteni, s a mostani düláshoz úgy fog viszonylani, mint a civilizált nemzetek, háborúja a kannibalok mészárszéseihez.« Ó a mai polgárosodás helyébe, melynek jelei a pessimismus, a hazugság és az önzés; az igazság, a felebaráti szeretet és a megelégedés civilizációját látja a jövőben, a régi álmakat, az ismeretes utópiát, a hívők millenniumát.

Mindebből látjuk, hogy Nordau is, mint oly sok elődje, ügyesebb a kritikában, mint az alkotásban; könyve érdekes, helyenként felületes, mindig szellemes, sokban igaz, némelyekben téves, de egyáltalában nem veszedelmes. Bizony kár volt azt eltűntani; különben ez által csak terjedését mozdította elő a bécsi kormány; de ettől már régóta megszoktuk mindazt, a mi oktalán. Nálunk Nordau könyve nincs eltűntva, és ha — mint hírlík — sok olvasóra talál, úgy ez bizonyára nagyrészt azért van, mert irálya merész, szellemes, szabatos.

PULSZKY FERENCZ.

IRODALMI HIREK.

— A PETŐFI-TÁRSASÁG vasárnapi felolvasó ülésén Findura Imrétől olvastatott fel egy értekezés a *palócokról*. Erre Szabó Endre olvasott egy részletet »*Czigányvilág*« című verses elbeszéléséből. Végre *Kvassai Ede* olvasta neje, *Kvassai-Kun Melanie* egy kis érdekes novelláját, melyet a közönség zajosan megtapsolt.

— A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA idei nagy jutalmára (200 arany) és a Marczibányi-mellékjutalomra (50 arany), melyekért jelenleg az 1877—1883. évközben megjelent, a *bölcséleti-tudományok* körébe tartozó munkák pályáznak, a lejárat határidőig, f. év január végeig 12 pályamunka érkezett be az akadémia titkári hivatalához. A munkákat kiadták a bírálóknak.

— A NÉPSZÍNHÁZI BIZOTTSÁG — mint említettük — pályázatot hirdetett népszínműre, de azt a tanácsot adta a pályázóknak,

hogy műveikben kerüljék a *czégyeres bűnök*. Erre a »Budapesti Hírlap« egyik legszellemesebb tárczairója kitünő kritikát mond a következő elmés persiflage-ban: »Az akadémia is legközelebb fel fogja venni tragédia-pályázaiban tanácsképen, hogy az írók kerüljék a czégyeres bűnök, mint teszem azt a királygyilkosságot, asszonyfojtogatást, szándékos emberölést stb. Elég volt holmi Hamletekből, Othellokból, Bánkbánokból. Sokkal tanácsosabb tisztességes, művelt bűnök körül kereskedni. Teszem azt, a sikkasztás igen ajánlatos; a postalópás modern, rendőrök hivatalos eljárása; mind igen tanulságos anyag drámaíróknak. Ezek hozzá rendszerint nem is tudódnak ki. Világos, ha csizmát rendelék, megmondom azt is, hogy milyen bőrből készíte a varga. Kár hogy az írók nem vargák, és a dráma nem csizma, ha a népszínházi bizottság annak nézi is. — Mutatvány egy pályanézsiműből: *Bandi*: Nyomorult gazember, elcsábított a szeretőmet, megfőszottál állásomtól, elikkasztottad megtakarított pénzeszkömet, el kell bujdosnom, földönfutóvá tettél; de a kezemben vagy, meghalsz gyalázatos tetteidért! *Intrikus*: Nos, hát rajta, surj keresztül azzal a késsel! Ugy-e hogy nem mersz? *Bandi (megrendülve)*: Nyomorult! Nem bánthatlak, mert szerzőnk még el-esik attól a rongyos 100 aranytól is, ha méltó bosszum czégyeres bűnre talál elragadni!« — Sajtó alatt van: »*Czégyeres eszhetika*«, különös tekintettel az új büntető kódexre. Irta a népszínházi bizottság. Mottó: »Üssük agyon, de ne nagyon s csak hátulról, hogy utóbb ránk ne vallhasson.«

— VÖRÖSMARTY ÖSSZES MŰVEL. Méhner Vilmos kiadásában legközelebb Vörösmarty Mihály összes művei fognak megjelenni, tehát azok is, melyek az utolsó kiadáskor egy pótkötetben ígértettek, de soha meg nem jelentek, melyek a költő halála után, mint kéziratok, találtak s eddig kiadva soha és sehol nem voltak. A kiadás rendezését — mint már egy ízben említettük — GYULAI PÁL vállalta el s ugyanő fogja az egyes műveket jegyzetekkel kísérni. Az egész mű nyolcz kötetben jelen meg és pedig úgy, hogy f. évi május havától kezdve minden két hónapban jelenik meg egy kötet. A nyolcz vaskos kötetnek ára: füzve 20 frt, pompás díszkötésben, arany metszessel és vágással 30 frt. Előfizetési árul 5 frt küldendő be, mely összeg az utolsó két kötet szállításánál levonásba fog hozatni. A szállítás kötetenként bérmentve, utánvétellel fog történni. A mű a lehető legpompásabban lesz kiállítva, szép, nehéz papírosra, a legszebb betűkkel nyomtatva.

— BUDENZ JÓZSEF nyelvtudásunk tisztelői albumot szerkesztenek abból az alkalomból, hogy immár 25 éve működik az összehasonlító nyelvészeti terén. Az albumra aláírási ívek bocsátattak ki; előfizetési ára 2 frt 80 kr.

— JÓKAI MÓR »*Szabadság a hó alatt*« című regényét román nyelvre fordítják.

— CSIKY GERGELY színműveiből megjelent a 6-ik füzet, mely a »*Stomfay-család*« című három felvonásos színművet tartalmazza.

— THAUSING MÓR, a műtörténet tanára a bécsi egyetemen, ki mult év november havában a Rómában felállított osztrák történeti intézet vezetésével bizott meg, Rómából érkezett hírek szerint, megörült. Nagyás hóbortjában szenved; költőnek képzele magát, a ki képes volna Rómáról nagyszerű epost írni. Thausing a legkiválóbb műtörténészek egyike; legnevezetesebb munkája »Dürer Albrecht«-ról szól.

— MÜLLENHOF tanár, a híres germanista halálát jelentik Berlinből. Müllenhof Károly Viktor, a német ó-kor egyik legalaposabb ismerője, 1816. szeptember 8-án született. Első kiképezését a melderfi gymnasiumban nyerte s később a kiel, majd a lipseai és végre a berlini egyetemen filológiai tanulmányokat folytatott. Egyetemi tanulmányainak

befejezése után magántanári minősítést nyert, s eleinte a latin s görög klasszikusokról tartott előadásokat, később azonban mind nagyobb lelkesedéssel szentelte magát az ó-német nyelvemlékek, irodalom és történet tanulmányozásának. 1856-ban a német nyelv, irodalom és régészet nyilvános rendes tanárává nevezetett ki, s e minőségében élte végéig kedvenc tárgyának irodalmi művelésével foglalkozott.

— HEINE EMLÉKIRATAINAK közlését a német »*Gartenlaube*« már megkezdte. Ez emlékiratok egy nőhöz vannak intézve, a kit Heine »drága hölgynek« nevez, s a kiről a kiadó azt mondja, hogy ez vagy az a »Mouche«, a ki Heinet betegségében annyiszor meglátogatta és ápolta, vagy pedig Heinének egy másik barátja, talán Belgiojoso Christina hercegnő. Az emlékiratoknak megvan rövid bevezetése; az erre következő lapokat azonban Heine Miksa, a költő öcsöcsé kiszakította és családi tekintetből elégette. A kiadók azt vélik, hogy Miksa, ki mindenféle nemes származásokkal szeretett dicsekedni, ezt azért tette, mert bátyja e lapokon bevallotta, hogy családuk egyszerű, jelentéktelen zsidó család volt. Denique ez emlékiratok jóformán közepben kezdődnek. Az első közlött részben semmi új adat nincs; ez az első rész nem is nagyon érdekes. Legfűresébb benne, a mit a francia versről mond. Francia könyveket olvasni fiatal korában nem szeretett s ennek francia mestere, egy emigrált abbé volt az oka. Heine azt mondja, hogy Franciaországért meg tudott volna halni, de francia verseket csinálni — soha! Ezek némelye nagyon őrök, formájuk túlságosan természetellenes. »Metrikáját, ugymond, bizonynyal Prokrustes találta föl; igazí kényszerzubbonyra a gondolatoknak, melyeknek gyöngédségük-nél fogva erre bizonynyal nincs szükségük. Hogy egy költemény szépsége a metrikus nehezségek legyőzésében áll, neveltséges állítás, mely hóbortos forrásból fakadt. A francia hexameter, ez a rimes kráhhogás, rám nézve valóságos undor. A francziák ezt a visszás természetelleneséget, a melyben sokkal több a bűn, mint Sodomában és Gomorrhában volt, mindig érezték maguk is s azért jó színeszek kénytelenek a verseket úgy kimondani, mint ha próza volna, azaz széttepetten — de hát akkor mire is való a verselés fölösleges fáradsága? — Így gondolkozom most s ezt éreztem már mint gyermek, s könyvnyen képzelhetők, hogy közöttem és a vén barna paróka között gyakran került nyílt ellenségeskedésre; a dolog, a midőn kijelentem, hogy rám nézve teljességgel lehetetlen francia verseket csinálni. Eltagadott tőlem minden érzéket a költészethez, s a toutoburgi erdő barbárjának nevezett. — Ezzel Heine világosan bebizonyította, hogy nem ismerte a francia irodalmat, melynek minden időben volt az alexandrinus mellett még mindenféle formájú más verse is. Racine és Corneille korában, — hogy csak egyet említsünk — ott vannak Lafontaine »Elbeszélései«, melyek verse szabadabb a madárnál.

— VICTORIA ANGOL KIRÁLYNÉ könyvéből egy napon 10,000 példány kelt el. A kiadók legközelebb még két új, az elsőnél sokkal nagyobb tömegű kiadást fognak közrebocsátani. A királynői munka mintegy két hét alatt francziául és németül is meg fog jelenni. Címe: »*Több lap a felföldön töltött életem naplójából: 1862—1882.*« Tartalmáról a következők írják: E könyv, melyet annyi ideje vártak olyan megfeszített érdeklődéssel, egyetlen betűjében, a legtávolabbról sem érinti a politikát; még államférfiuról sem történik benne említés; Beaconsfield neve alig fordul elő a könyvben; s politikai, bölcsészeti, vagy társadalmi problémáról nem ír többet e könyv annál, mint a mit egy gyermek abcéje tartalmazhat. E napló egy asszony naplója, nem pedig a királynőé. Mindenekelőtt egyszerűen

elő akarja adni, hogy milyen életet élt a királynő a skót felvidéken a legutóbbi husz év alatt; lépten-nyomon rá emlékezik az özvegy az annyira szeretett elhunyt férjre. A könyv továbbá emléke akar lenni a nemrég elhalt John Brownnak, a kiből a királynő ideálját találta föl a szolgának, a barátnak és a skót embernek. Ez érzelmeknek a királynő a legnagyobb, talán túlnagy lelkesedéssel ad kifejezést. A könyv ajánló sorai így hangzanak: »Az én odaadó, személyes szolgám és drága barátom, John Brown emlékének vannak hálásan szentelve Skóciában töltött özvegy életem e följegyzései. Victoria R. L.« — A könyv befejezése így hangzik: »A hű kísérő, a kinek a nevét annyiszor emlegették a lapok, többé nem él a mellett, a kit olyan hűen, annyira önfeláldozólag, fáradhatatlanul szolgált. Hasznos élete derekán, egészsége és ereje teljes birtokában halt el ez év márczius 27-ikén, alig három napi betegség után, tiszteltetve és szeretetve mindenektől, a kik az ő ritka becsét és nagy szívóságát ösmerték, s valóban sajnáltatva mindenkitől, a kik őt ösmerték. Elvesztésem rám nézve, a ki akkor egy baleset következtében beteg és jótételetlen voltam, pótolhatatlan, mert ő megérdemelten bírt teljes bizalmamat, s ha azt mondom, hogy az ő hiányát mindennap, sőt minden órában érzem, mert figyelmével, gondoskodásával, odaadásával örökös hálámra érdemelte ki, s azért csak gyöngén tudom kifejezni: »A truer, nobler, trustier heart, more loyal, and more loving, never beat Within a human breast.« Ha a könyvet csak futólagosan olvassuk át, majdnem minden oldalon találunk hivatkozást John Brownra. Hogy e napló csakugyan magánnapló, bizonyítja tartalmának jegyzéke is. Itt nem találunk egyebet, mint: »Megtéktintése e vagy ama kilátást nyújtó pontnak, a »herceg férj szobrának leleplezése«, kirándulások minden elképzelhető irányba, keresztelők, s ezer hasonló apróság. A királyné mindent elragadónak talál a felföldön, még a kutyákat is, s bármelyik tárgytól is nagy fájdalomba kerül megválni. E könyvet, mint Párisból írják, amerikai könyvkereskedők egész terjedelmében megtáviratoztatják maguknak — a mi huszonnégy órát vesz igénybe.

— ZOLA ÚJ REGÉNYE »*La Joie de vivre*« Párisban negyvennégyezer példányban jelent meg; ebből 30,000-et párisi, franciaországi és külföldi könyvkereskedők előre megrendeltek. A regény a pessimismus ellen irányul. Lazare, a regény hőse, rendelkezik mindennel, a mi az élet boldogságához, a lét örömehez szükséges. Egyetlen fiu, független, tehetős s teljesen tetszése szerint választhat pályát magának. De észrevétlenül lelkébe lopózik a hypochondria. Huszonöt éves korában kihalt szívű és fáradt. Élete minden czél nélkül folyik. Fölhagy a zenével, hogy az orvostudományokat tanulmányozza, azután ipari munkálatokba fog, majd a pénz-ügy felé fordul, majd megint az irodalomra jön kedve. Szóval nincs állhatatosság elhatározásaiban. De a mellett, hogy önmagát szerencsétlenné teszi, másokra nézve is végtetessé válik. Pauline, az ő fiatal, egészségtől duzzadó, értelmes cousineja az ő oldala mellett nevelkedik föl, a nélkül, hogy Lazare e szép leányt figyelmével megajándékozná. A leány kezdetben a nővér szende szeretetével, később a nő szenvedélyével szereti. Lazare elkölti Pauline kis vagyonát, tönkre teszi anyagilag s nem veszi nőül. Lazare akkor kezdi sajnálni, hogy nem Paulinet vette el, mikor már egy kevésbé szép s kevésbé fiatal leánynak a férje. Érzékei föltámadnak, birni akarja Paulinet s egy sikertelen kísérletet is tesz elcsábítására. Lazare kedélyét még az sem deríti föl, mikor neje egy fiuval ajándékozza meg. Azt hiszi, hogy a gyermek még közzvényesebb, romlottabb idegű lesz, mint ő. Pauline, a kifosztott, reményeiben csalódott nő

az átmeneti- és gót izlésen át a renaissance-ig a nemzetek műveltségi életének egyik fel-tételét képezték, fejlődésükben mintegy meg-akadva elhanyagoltak.

A javulást csak az újabb művelődési for-dulat hozta meg, mely a műtanulmányra fektetve ismét az alapot, műiskolákat s mű-ipartanodákat állított, muzeumokat és mű-kiállításokat ez irányban e célra rendezett; a nagy közönség s az iparosok elé állítva a tanulságos művek s alkotások mintáit és pél-dányait.

Erre törekednek nálunk is jobbjaink. S e törekvésnek egyik újabb eredménye ötvösmű-ipari tárlatunk. Ez célja kiállításunknak, hogy a hazai és nemzeti műipar, mely nélkül nincs és nem volt soha nemzeti műveltségi élet, a nemzeti műtörténeti alapon létesítsük és min-den irányban emeljük.

Mert ily nemzeti műveltségi életünk, ily magasb műipari gyakorlatunk volt a multban nekünk is. A mint több évtized óta immár keressük és vizsgáljuk, tanulmányozzuk és ismertetjük műveit, úgy mindinkább azon tanulásra jutunk e téren is, hogy a művelt világban nem volt oly művelődési ténye, nem egy oly eszméje s ága, mely országunkat és nemzetünket, habár számunkhoz, erőnköz mért kisebb arányban is, meg nem ragadta és át nem hatotta volna. De feltüntetjük ezek nemzeti művelődésünk sajátosabb jellegét is, a mint az a nyugat és kelet határán különbözõ műáramlatoknak és műhatásoknak kitéve, saját műgyakorlatában külön vonásokat s árnyalatokat mutat.

De a mit irataink holt betűje és elhangzó szózatunk nem volt képes eddig a nagyobb közönséggel megértetni, azt ime itt a való-ságban mutatjuk be most, tanulságul és lel-kesedésül, őseink, atyáink fenmaradt dús műkincse és drágaságai töredék- emlékeit; melyeket részben hazai műiparunk alkotott, részben emelkedettebb hazánkiai a külföldön kitűnő művészek által alkotottak és meg-szerettek, egyházaink isteni tisztelete emeléseül, palotáik díszéül, gyűjteményeik és muzeumaink műemlékeül s az élet szépítéséül.

Ezeket állítjuk most itt hosszú sorban és sok ezer számban önkö el, hogy adjanak tanúságot magasabb műveltségi multunkról s adjanak reményt és bizalmat, lelkesedést és erőt, tanulságot és példát jobb jövőnk ipara felvirágoztatására. Mire adja Isten szent ál-dását!

S ezzel méltóztassék immár Nagyméltó-sági minster ur e kiállítást megnyitottnak kijelenteni.

A püspök beszédére Trefort Ágost köz-oktatásügyi minster a következőleg felelt:

»Két éve, hogy könyvészeti kiállításunk volt és ez teljes sikert aratott; e siker fel-bátorított arra, hogy a jelen ötvösmű-kiállítás létesíttessék. Feladata ugyanaz, a művészeti ipar izlésének nemesítése, a történelmi érzék előmozdítása és főleg a művészeti ipar s az ötvösmű-ipar fejlesztése — és erre kell a fősúlyt fektetnünk, hogy arany- és ezüst-művészeink az előre haladt külfölddel e téren is versenyképesekké váljanak.

Igaz, a mi már gyakran mondatott, hogy nem elég, hogy művészeti iparcikket állítsunk elő, de szükséges, hogy azok kedvelőket és vevőket is találjanak. Kiállításunk egyik célja tehát, a hazai művészeti iparcikkék iránti szeretet és érdeklődés felébresztése is; mert ha igaz, a mit Európaszerte éreznek, hogy a társadalom jövője a közgazdasági érdekek fejlődésétől nagymértékben függ, épp oly bizonyos, hogy Magyarország jövője is köz-gazdasági érdekeink kedvező fejlődésétől van feltételezve. (Helyeslés.)

Kiállításunk e fontosságát tartva tehát szem előtt, azt hiszem, én is a közérzetnek adok kifejezést, midőn öszinte köszönetet mondok Ráth György ur ö méltóságának, ki e kiállítást kezdeményezte (Éljenzés), valamint mindazon tisztelt uraknak, kik emyedetlen munkával

vettek részt e kiállítás rendezésében, nem-különbön azon előkelő uraknak, hölgyeknek és testületeknek, kik birtokukban levő mű-kincseiket e kiállításba küldeni méltóztattak. (Éljenzés.) Remélem, hogy a közönség is ezen kiváló érdemeket elismeri és elismerésének az által fog kifejezést adni, hogy e kiállítást gyakran és szorgalmasan fogja látogatni. Az illető műiparosok pedig, kiknek itt alkalom nyílik együttesen szemlélhetni e műkincseket, hálájukat az által rovdadják le, hogy azokat tanulmányozni, belőlük mintákat venni s e mintákat az élet mai szükségéihez képest tanulmányul és izléssel fogják alkalmazni.

Az országos magyar ötvösműkiállítást ezemmel megnyitottnak nyilvánítom.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után a vendégek Pulszky Ferencz muzeumi igazgató és Pulszky Károly, a kiállítás fíradhatatlan főrendezője és titkáranak vezetéke mellett megtekintették a kiállított tárgyakat, s az elrendezésért elismerésüket nyilvánították.

A kiállítást a meghívott vendégeken és kiállítókon kívül délután 5 óráig meglehetősen kevesen látogatták, de hét óra után, mikor a kiállítás villanyvilágítás mellett látható, többen kezdtek jönni.

A következő napokon a kiállítást — való-színűleg a nagy belépti díjak miatt, — csak ritkán látogatták. De a hét folyamában az árakat leszállították; szerda óta a kiállítás a rendes napjárok mellett látható, melyek a következők: hétfőn, szerdán és pénteken 1 frt, kedden, csütörtökön és szombaton 50 kr., vasárnap és ünnepnapokon 30 kr. és este mindig 1 frt; és azóta a közönség is nagy tömegekben kezd jölni a kiállítási ter-mekben.

KÉPZŐMŰVÉSZETI HIREK.

≈ A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT ez idei sorsolásán Pest megye mint pártoló tag által nyert három darab festményre vonatkozólag a megye közgyűlése azt a határozatot hozta, hogy azok a létesítendő tisztviselői nyugdíj-alap javára kisorsoltassanak, s ennek enge-délyezése iránt kérvényt is intézett a pénz-ügyministerhez, ki a sorsolást megengedte.

≈ KÉR SZOBOR készítettet a herceg-prímás a hontmegyei Szondy-kápolna részére Kis György szobrász által. Az egyik szobor a nagy műveltségéről híres Várda Pál eszter-gomi érseket, a második Szondyt ábrázolja.

≈ BATHYÁNY ARCZKÉPE. Az orsz. ipar-egyesület még a mult évben megkereste özv. gróf Batthyány Lajosné, hogy engedje át az iparegyesület részére Batthyány azon arcz-képet, melyet a Bach-korszakban elkoboztak volt, de ismét visszaadtak az özvegynek. A grófné e képet BARABÁS MIKLÓS veterán festővel újra festette s Zichy Jenő grófnak az iparegyesület számára megküldte.

≈ JÓZSEF NÁDOR ARCZKÉPÉT festeti le a vallás- és közoktatásügyi minster a műgye-tem számára, melynek a nádor alapítója volt. E végből átírt a minster Pest megye alis-pánjához, hogy a megye székházának nagy-teremben elhelyezett arczképet, mely a nádort legélethűbben s legsikerültebben ábrázolja, engedje át lemásolás végett. A megye e kére-lemnek a legnagyobb készséggel tett eleget.

≈ A DALMÁSZINHAZ FESTMÉNYEINEK váz-latait, kartonjait az illető festőművészek végre tehát mégis csak ki fogják állítani és pedig oly helyen, a hol azokat az érdeklődő közön-ség könnyen megtekintheti. A kiállítási helyi-ség iránt még nem történt megállapodás, de valószínű, hogy vagy a múcsarnokot, vagy az Eszterházy-képtárt fogják igénybe venni.

≈ A MÚCSARNOKBAN jövő márczius hó 15-től fogva négy héten át GABRIEL MAX egy kiváló festménye és néhány elsőrendű francia mester műve lesz kiállítva, melyek-vel egyidejűleg a képzőművészeti társulat igazgatósága módot kíván nyújtani hazai művé-

seimknek arra, hogy készletben levő eredeti műveiket, melyek a múcsarnok eddigi kiállításain még nem szerepeltek, a közönségnek ezen alkalommal bemutatthassák.

≈ FESTŐMŰVÉSZEK KIRÁNDULÁSA. Telepy Károly kezdeményezésére az élet- és tájkép-festők nagyobb része f. évi július havában tanulmányi kirándulást fog rendezni Erdélybe azon célból, hogy az 1885-iki országos ki-állításra készitendő festményekhez alkalmas tanulmányokat tegyenek és vázlatokat készit-senek.

≈ MATEJKO ÚJ FESTMÉNYE be van fejezve és legközelebb ki fog állítani Krakkóban. Műértők a nagy festő fekgitűnőbb festményei közé sorozzák. A 290 centiméter magas és 204 centiméter szélességű kép főalakja Verny-hora próféta, ki a mult század közepe táján Oroszországban szigorú erkölcsi miatt nagy tekintélyben állott és előre megjósolta Lengyel-ország és Oroszország szomorú sorsát. A próféta ott áll hallgatóktól körülvéve és ihletett arcz-czal mondja el jóslatait. Este van; a hold éles világot vett Vernyhora hatalmas, impozans alakjára és kifejezésteljes fejére valóságos dicsfényt áraszt. A próféta fölött denevérek röpködnek. Jobbfelől egy fiatal kozák áll, a ki támogatja a prófétát; egy szép hajadon Vernyhora térde felé hajol, mögötte pedig egy parasztleány suttog egy legénynyel. Balra egy vadarcú hajdamak látható teljes fegyver-zetben. Az előtérben herculesi alakú, fanati-cus arcú szakállas orosz szerzetes tünik fel. A háttérben két alak az oroszországi lengyel elemet képviseli: Suchodolski nemes és Kani-ovskii starosta, az utóbbi beírja egy könyvbe Vernyhora jóslatait.

≈ A DEÁK-MAUZOLEUM építő-bizottság e héten ülést tartott. A tanácskozás első tár-gyát a sarcophag kérdése képezte. A bizott-ság elhatározta, hogy a nagy férfiú holtteste a mauzoleum kriptájában helyeztetik el, mely-nek nyílását díszes és Deák életéből több nevezetes mozzanatot relief-alakokban fel-tüntető bronzlappal fedik be. A sarcophag helyett a bejáratnál szemközt díszes márvány-oltár fog felállítani. A tanácskozás második tárgyát a SZÉKELY BERTALAN festőművészzel a mauzoleum falfestményeire nézve kötendő szerződés képezte. A falfestmények állanak: négy félkör alakú, 5 s fél méter széles és 2 s fél méter magas képből: négy pendentifből, melyek a félkör alakú falképek közé lesznek festendők a megfelelő méretek szerint. A fél-kör alakú nagy festmények tárgyai allegori-kus alakokban Deák Ferencz jellemének és szellemének négy sarkalatos főerényét jel-képezik: az igazságot, bölcsességet, mérsék-letet és erőt. A szerződés szerint a fest-ményeknek legkésőbb folyó év november havá-ban el kell készülni.

≈ »LUXOTYPE«-nek nevezik az új illus-tráló eljárást, melyet Brown, Barnes és Bell Liverpoolban találtak fel, és mely nagy válto-zást fog előidézni a díszművek, újságok stb. illusztrációinak készítésében. Ez eljárás a drága fametszeteket teljesen ki fogja szorítani. Az új találmánnyal ugyanis a photographiák lemezekre vihetők át és bevetve, oly levona-tokat adnak, mint a fametszetek.

≈ GEORGES SAND SZOBRA. A párisi Salon idei szobrászati osztályában Georges Sand-nak az a szobra is ki lesz állítva, mely később a La Châtre-ban helyeztetik el. E szobrot Millet mintázta.

≈ GARFIELD SZOBRA. San-Francisco szá-mára Lenz tanár Nürnbergben fogja bronzba önteni. A főszminta, melyet Happersberger amerikai szobrász készített Münchenben, állva, hajadon fővel, polgári ruhában ábrázolja az elnököt; s 10 láb magas. A talapzaton hadi jelvények s az amerikai sas látható. A hom-lokzaton pedig a »Garfield« név olvasható.

„Harmonia“ magyar zeneművészek részvény-társulata.

Uagyon.

Az 1882—1883. üzletév mérlege.

Ceher.

Fők. lap		fjt	kr.	Fők. lap		fjt	kr.	
90	Zeneműraktár = = = = =	13,571	64	1	Részvénytőke = = = = =	30,000	—	
96	Saját kiadásaink raktára = = =	1,262	30	95	Fel nem vett osztalék = = = =	72	—	
118	Hangszerek raktára = = = = =	23,758	51	107	Tartaléktőke = = = = =	767	69	
109	Beruházások = = = = =	3,901	38	120	Adótartalék = = = = =	270	—	
116	Készpénz = = = = =	1,135	34	121	Értékcsökkenések számlája = =	2,331	38	
	Folyószámla követeléseink = =	21,529	02		Folyószámla tartozásaink = =	29,560	09	
			65,158	19	91	Kétes követelések tartaléka = =	200	—
							63,201	16
							1,957	03
			65,158	19			65,158	19

Budapest, 1884. február 5-én.

Dr. Hubay Károly s. k., Vas Lajos s. k., Müller Vilmos s. k., Gobbi Alajos s. k., Erney József s. k., Dr. Farkas Emil s. k.,
 vezérigazgató, üzletigazgató, igazgató, igazgató, igazgató, igazgató.
 Dr. Reinitz Adolf s. k., Dr. Lederer Márton s. k., Dr. Walla Ferencz s. k., Károlyi György s. k.,
 fel. biz. tag, fel. biz. tag, fel. biz. tag, fel. biz. tag.

Részvényesek névsora.

BARTAY EDE a nemzeti zenéde igazgatója, társ. elnök. HUBER KÁROLY nemz. zenédei karnagy és tanár. GOBBI ALAJOS nemz. zenédei tanár, igazg. tagja. DR. HUBAY KÁROLY vezérigazgató. 5 HUBAY JENŐ a brüsszeli kir. zeneakadémia tanára. AGGHÁZY GYULA festőművész. VAS LAJOS üzletigazgató. DR. WALLA FERENCZ fel. biz. tag. ALLAGA GEZA a nemz. színház tagja. 10 FÖT. BÖGISICH MIHÁLY apát-plébános. BARIÓ ISTVÁN. BELICZAY GYULA zeneszerző. BARTAY JÁNOS nemz. zenédei tanár. BERTHA SÁNDOR zeneszerző Párisban 15 CZAKÓ JÁNOS tanár. EBNER LAJOS festőművész. ERKEL GYULA nemz. színházi karnagy. ERKEL FERENCZ főzenéigazgató (védnök). ERNEY JÓZSEF nemz. zenédei tanár, igazg. elnök. 20 EGNÉR ADOLF tanár. FELEDI FLESCH TIVADAR festőművész. FLESCH ALADÁR. FÖLDESI LIPÓT. FRANKHAUSER KÁROLY tanár. 25 FISCHER GÉZA közjegyző. FISCHER GÉZÁNÉ. FIJALKOVSKY LAJOS. GERLAY VILMOS. GAÁL FERENCZ a szabadkai zenéde igazgatója. 30 HARRACH JÓZSEF tanár. HEGYESSY LAJOS gordonkaművész. KÁROLYI GYÖRGY KISS PÉTER nemzeti zenédei tanár. KHAYLL ANTAL zenetanár. 35 KARSAY ALBERT. KOHNER ADOLF.	KOHNER KÁROLY. KRISZTINKOVICH BÉLA zenetanár. LÁNG FÜLÖP a nemz. színház tagja. 40 DR. MORGENSTERN SÁNDOR MÉSZÁROS IMRE zenetanár. NIKOLITS SÁNDOR az orsz. m. kir. zeneakadémia tanára. NÉMETH JÁNOS zeneszerző. NÁDAY FERENCZNÉ a bécsi udv. színház tagja. 45 ORMODY VILMOS igazgató. PILLER FERENCZNÉ PAULI RICHARD a nemz. színház tagja. PISCHINGER ALAJOS nemz. zenédei tanár. DR. POPPER ÁRMIN zenetanár. 50 DR. REINITZ ADOLF fel. biz. tag. RÓZSA KÁLMÁN SCHANER FERENCZ zeneszerző, a nemz. színház tagja. SZABADOS KÁROLY zeneszerző, a nemz. színház tagja. SZÉKELY IMRE nemz. zenédei tanár. 55 SCHÜTZE REZSŐ nemz. zenédei tanár. KISS GYULA. SIMONFFY KÁLMÁN zeneszerző SPITZER MANÓ. TORNyai SCHOSSBERGER NÁNDOR. 60 GOLL JÁNOS zenetanár. ÜLLMANN KÁROLY PÁL vezérigazgató. VAJDAFFY BÉLA a nemz. zenéde tanára. GRÓF ZICHY GÉZA (a társulat védnöke.) ZIEGLER JÁNOS zenetanár. 65 MARGITAY JÓZSEF zenetanár SIGMUND ÁKOS zeneszerző. DR. HORWÁTH ÁRPÁD. JESZENSZKY DANÓ kir. közjegyző. KAMMERER ERNŐ. 70 POLITZER GUSZTÁV POLITZER ZSIGMOND. BRACHFELD SÁNDOR DR. KERÉKGYÁRTÓ ELEK tanár.	FLESCH FÜLÖP. 75 KOVARCZ EMIL zenetanár. KRAUSZ LAJOS. VEREBI VÉGH JÁNOS az orsz. m. kir. zeneakadémia alelnöke. GUTTMANN GYULA FRIEDMANN MÓR főkantór. 80 SCHREIBER JANKA az angol hölgyek zórdafőnöknője. BASCH FÜLÖP. DIETRICHSTEIN MÓR. KINTNER KÁROLY zenetanár. LAMPÉL HUGÓ. 85 MAHLER RÓZA DR. PLICHTA SOMA. TAMÁSY BÉLA. FARNADY JÓZSEF. DR. LEDERER MÁRTON fel. biz. tag. 90 DR. SZELÉNYI LAJOS. DR. FARKAS EMIL igazgatósági tag. TAKÁCS IMRE zenetanár. † DOPPLER FERENCZ zenetanár. LACZKÓ MIKSA 95 LANDAUER EDE KÖVÁRY ÁRMIN DR. NEUMANN SÁNDOR. SINGER L. B. DR. KARÁDY BERTALAN. 100 MÜLLER VILMOS igazgatósági tag. POLLAK MANÓ. DIENES GÁBOR. DIENES KÁROLY. AUER BÉLA. 105 MAJOR J. GYULA zenetanár s. zenészerző. HORVÁTH ANTAL. IGERCICS KATALIN zenetanár. NEPPER ALAJOS. HAVASI DEZSŐ. 110 IFJ. ZACHÁR ANTAL. NOVÁK ERNŐ. BERNHARDT JAKABNÉ IFJ. REITER FERENCZ. SCHWARTZ GYULA zenetanár. 115 OLDAL JÁNOS. DR. HAYNALD LAJOS bíbornok-ersek SCHERTER GYULA. FÁRBER LIPÓT zenetanár.	EISLER ADOLF 120 HALÁSZ KÁLMÁN. HALÁSZ GYULA. KAUSCH KÁROLY PÁL zenetanár, a nemz. zenéde tanára. SMOLKA GUSZTÁV. KAUCHBAUER FRIGYESKE. 125 GEIGER MÓR. KAMERMAYER KÁROLY. GYÓRI ÉNEK- ÉS ZENEGYLET. ERNEY KAMERMAYER HELEN. SÁRVÁRY ANTAL. 130 » GUSZTÁV. » IRMA » OSZKÁR. VEGESEY LAJOS. KRAUSZ KÁROLY I 135 BLAU ZSIGMOND. SINGER JÓZSEF. MÜLLER VILMOS igazgatósági tag. MAYER SAMU. KUN MIKSA zenetanár. 140 FARKASHÁZY FISCHER JENŐ BOSSÁNYI GUSZTÁV. ANGOL KISASSZONYOK INTÉZETE. EHRBAR FRIGYES zongoragyáros. VÉGH KÁROLY B. zongoragyáros. 145 MÁTRAI EDE zenetanár. STRASSER ALFRÉD. SOMOGYI MÓR zenetanár KANITZ GYULA. HORN DÁVID. 150 BERNSTEIN I. K. STRASSER HENRIK IMRE PASSY CORNET ADÉLE az orsz. m. kir. zeneakadémia tanára. FORAY HENRIK. HUSZÁR KÁLMÁN. 155 SCHWIMMER ILKA. GEROMÜLLER ANNA MEGYERI KÁROLY zenetanár. KOBLINGER ISTVÁN. PRAY JOZEFA. 160 POLACSEK SÁNDOR. PICHLER JÓZSA. LENDRI LAJOS. GOLDMARK KÁROLY zeneszerző. BELLOVITS IMRE a zenekedvelők együletének karnagya. 165 DR. SCHÜTZ MIKSA a »Pester Lloyd« belmunkátársa.
---	--	---	--

A »Harmonia« egyes számának ára melléklet nélkül 20 kr.